

Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Wojewódzki Urząd Pracy

w Poznaniu

Monitoring

zawodów deficytowych i nadwyżkowych

w Wielkopolsce

2013 rok

SPIS TREŚCI

<i>Wstęp</i>	3
<i>1. Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim</i>	4
1.1 Według grup zawodów	4
1.2 Według zawodów	7
1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według PKD 2007 w województwie wielkopolskim w 2013r.	9
<i>2. Nowe rejestracje osób bezrobotnych</i>	12
2.1 Napływ według zawodów	12
2.2 Napływ według grup zawodów	13
<i>3. Oferty pracy</i>	13
3.1 Analiza ofert pracy	13
<i>4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim</i>	16
4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim	16
4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim	17
4.3 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu).	19
<i>5. Zawody generujące długotrwale bezrobocie w Wielkopolsce</i>	20
<i>6. Wnioski</i>	21

Wstęp

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla województwa wielkopolskiego został opracowany na podstawie art. 8 ust.1 pkt. 3 Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Raport został przeprowadzony zgodnie z zaleceniami metodycznymi wprowadzonymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w 2005 roku.

Podstawowym źródłem informacji wykorzystanym w opracowaniu były dane zawarte w załącznikach 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01 za I i II półrocze 2013 roku.

Analizą objęto:

- 10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy),
- 43 duże grupy zawodowe (kod 2-cyfrowy),
- 444 grupy elementarne (kod 4-cyfrowy),
- 2 360 zawodów i specjalności

określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy” wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. nr 82, z dnia 17 maja 2010r., poz. 728).

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jedną z podstawowych metod obserwacji i analizy rynku pracy. Raport zawiera analizę skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy. Bada także zawody wykazujące deficyt lub nadwyżkę pracowników oraz określa kierunki zmian w odniesieniu do kierunków kształcenia na poziomie szkoły oraz szkoleń na poziomie urzędów pracy i innych instytucji szkoleniowych, aby wpływały one w sposób korzystny na procesy zachodzące na rynku pracy. Wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych wśród zarejestrowanych bezrobotnych w danym regionie pozwala na wprowadzanie mechanizmów redukujących negatywne zjawiska na rynku pracy.

1. Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim

1.1 Według grup zawodów

W końcu 2013r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na terenie województwa wielkopolskiego wyniosła 144 832, w tym:

- 79 790 (tj. 55,1%) kobiet,
- 68 169 (tj. 47,1%) osób długotrwale bezrobotnych¹,
- 40 456 (tj. 27,9%) osób poprzednio pracujących, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy,
- 9 742 (tj. 6,7%) absolwentów.

W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku liczba bezrobotnych w regionie zmniejszyła się o 2,1%. Wśród populacji bezrobotnych ponad 80% (tj. 119 368) posiada zawód (specjalność), natomiast co piąta osoba zarejestrowana w PUP dotychczas nie nabyła żadnych kwalifikacji zawodowych. W odniesieniu do grudnia 2012r. populacja osób bez zawodu zmniejszyła się o 0,2%.

Z analizy bezrobocia wynika, że najwyższy odsetek osób bezrobotnych jest sklasyfikowany w poniżej wymienionych dużych grupach zawodowych:

- sprzedawcy i pokrewni – 13,7%,
- robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 10,2%,
- robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni – 9,1%,
- pracownicy usług osobistych – 8,6%,
- robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 7,4%,
- średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych – 6,7% .

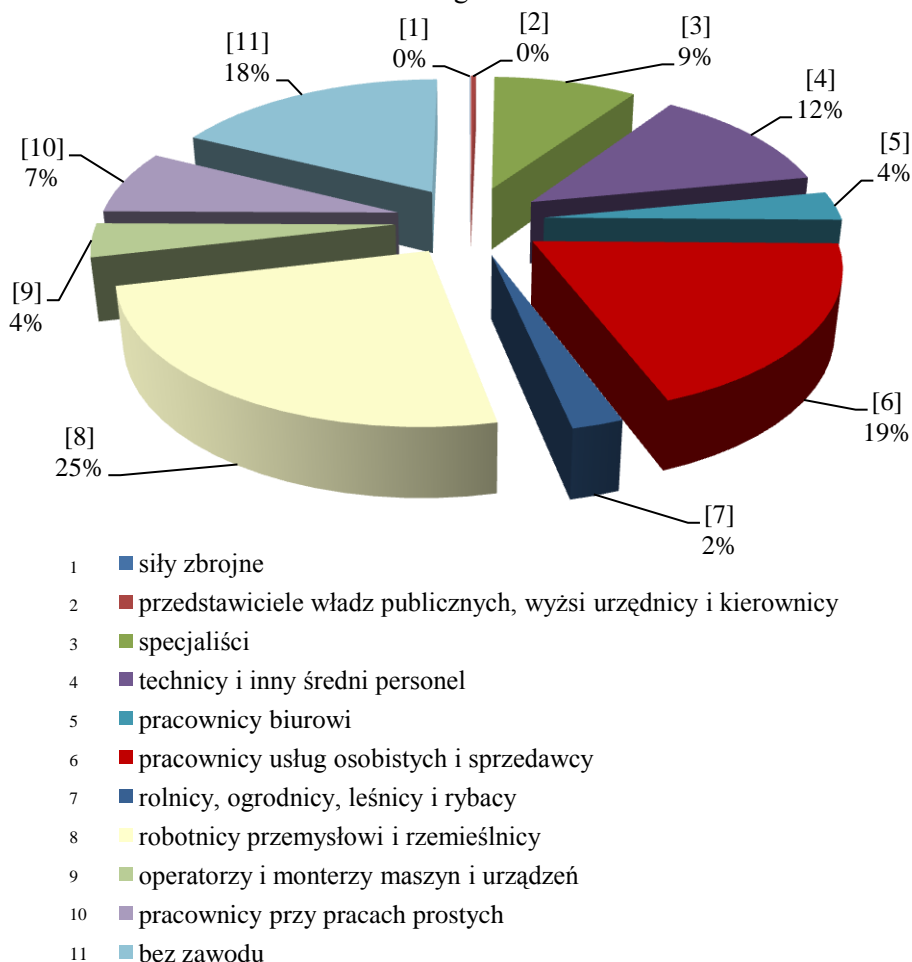
Bezrobotni należący do 6 wymienionych powyżej grup stanowią ponad połowę wszystkich osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

¹ osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodowych w końcu 2013r.

10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy)	Liczba bezrobotnych w końcu roku		wzrost/spadek kol. 2/3	
	2013	2012	liczbowy	%
1	2	3	4	5
robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	35 760	37 173	-1 413	-3,8
pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	27 649	27 772	-123	-0,4
bez zawodu	25 464	25 508	-44	-0,2
technicy i inny średni personel	17 994	19 042	-1 048	-5,5
specjaliści	13 319	13 275	44	0,3
pracownicy przy pracach prostych	10 532	10 626	-94	-0,9
operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	5 521	5 666	-145	-2,6
pracownicy biurowi	4 755	4 984	-229	-4,6
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	3 346	3 440	-94	-2,7
przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	461	377	84	22,3
siły zbrojne	31	39	-8	-20,5
ogółem	144 832	147 902	-3 070	-2,1

Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodowych
na dzień 31 grudnia 2013r.

Dla zawodów zgrupowanych w czterocyfrowych grupach elementarnych najliczniej bezrobocie ukształtowało się wśród sprzedawców sklepowych tj. 12,8% ogółu bezrobotnych.

Następnie dla osób z kwalifikacjami w zawodach:

- kucharze 3,7%,
- mechanicy pojazdów samochodowych 3,0%,
- średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych 3,0%,
- ślusarze i pokrewni 2,8%,
- krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni 2,5%,
- stolarze meblowi i pokrewni 2,2%,
- murarze i pokrewni 2,1%,
- piekarze, cukiernicy i pokrewni 2,0%,
- robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani 2,0%.

Podobnie jak struktura bezrobocia ogółem kształtuje się struktura osób bezrobotnych **poprzednio pracujących i pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy**. Do grup zawodów o najwyższym odsetku bezrobotnych w powyżej wymienionej kategorii należą:

- sprzedawcy sklepowi 15,1%,
- kucharze 3,6% ,
- średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych 2,9%

oraz ślusarze i pokrewni, krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni, mechanicy pojazdów samochodowych, robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani, piekarze, cukiernicy i pokrewni, gospodarze budynków, murarze i pokrewni.

W Wielkopolsce według stanu z końca grudnia 2013r. ponad połowa **absolwentów** była sklasyfikowana w następujących grupach:

- sprzedawcy sklepowi 12,2%,
- kucharze 5,7%,
- fryzjerzy 5,6%,
- mechanicy pojazdów samochodowych 4,8%,
- średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych 4,1%,
- specjaliści do spraw administracji i rozwoju 2,7%,
- dietetycy i żywieniowcy 2,2%,

- wizytatorzy i specjaliści metod nauczania 2,1%,
- technicy mechanicy 1,8%,
- ekonomiści 1,7%.
- technicy wsparcia informatycznego i technicznego 1,7%,
- recepcjoniści hotelowi 1,6%,
- specjaliści do spraw zarządzania i organizacji 1,6%,
- stolarze meblowi i pokrewni 1,6%,
- malarze i pokrewni 1,5%.

1.2 Według zawodów

Na koniec 2013 roku najliczniejszą grupę 17,6% (tj. 25 464 osoby) ogółu bezrobotnych stanowiły osoby nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia (kategoria bez zawodu).

Wśród pozostałej grupy osób najwięcej w rejestrach powiatowych urzędów pracy było sprzedawców 13 925 osób, następnie techników ekonomistów 3 311 osób, ślusarzy 3 242 osoby, krawców 2 850 osób, kucharzy 2 632 osoby, murarzy 2 489 osób, robotników gospodarczych 2 052 osoby, robotników budowlanych 1 859 osób, fryzjerów 1 836 osób, kucharzy małej gastronomii 1 750 osób, mechaników pojazdów samochodowych 1 727 osób, stolarzy 1 621 osób, szwaczek 1 584 osoby, robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym 1 484 osoby, techników mechaników 1 423 osoby, cukierników 1 339 osób, mechaników samochodów osobowych 1 308 osób, techników rolników 1 292 osoby oraz techników handlowców 1 214 osób.

Osoby w ww. 19 zawodach łącznie z osobami bez kwalifikacji stanowiły w Wielkopolsce ponad połowę populacji bezrobotnych.

Wysoki wzrost liczby bezrobotnych w odniesieniu do 2012r. odnotowano m.in. dla zawodów monter sprzętu gospodarstwa domowego (61%), opiekun osoby starszej (46%), technik pojazdów samochodowych (44%), specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy (37%), kosmetolog (35%), cieśla (28%), technik mechanik obróbki skrawaniem (27%), doradca klienta (26%), specjalista ds. stosunków międzynarodowych (24%), sanitariusz szpitalny (23%) czy elektromechanik (23%).

W urzędach pracy najliczniejszą grupę **kobiet** stanowiły osoby z zawodem sprzedawca, technik ekonomista, krawiec, kucharz, fryzjer, szwaczka, kucharz małej gastronomii, sprzątaczką biurową, technik prac biurowych oraz technik handlowiec.

W Wielkopolsce w badanym okresie 6,7% ogółu bezrobotnych stanowili **absolwenci** szkół ponadgimnazjalnych. Wśród nich ponad 32% to osoby bez zawodu. Absolwenci, którzy ukończyli edukację i posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu najczęściej występowały w zawodach: sprzedawca 724 osoby, fryzjer 330 osób, kucharz małej gastronomii 293 osoby, mechanik pojazdów samochodowych 272 osoby, technik ekonomista 244 osoby.

Prawie 60% tj. 5 730 absolwentów rejestrujących się w urzędach pracy to kobiety, ponad 30% z nich nie posiada kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu.

Bezrobotni absolwenci szkół w Wielkopolsce w latach 2012-2013
– zmiany w najliczniej występujących zawodach

Zawód	Liczba bezrobotnych absolwentów 2013r.	% udział w ogóle absolwentów		kol. 3-4
		2013	2012	
1	2	3	4	5
Ogółem	9 742	100	100	-
Sprzedawca	724	7,4	7,6	-0,2
Fryzjer	330	3,4	3,0	0,4
Kucharz małej gastronomii	293	3,0	2,9	0,1
Mechanik pojazdów samochodowych	272	2,8	2,5	0,3
Technik ekonomista	244	2,5	2,9	-0,4
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	137	1,4	1,7	-0,3
Pedagog	135	1,4	1,5	-0,1
Technik informatyk	110	1,1	1,6	-0,5
Ekonomista	109	1,1	1,0	0,1
Technik hotelarstwa	106	1,1	0,8	0,3
Malarz - tapingier	99	1,0	0,9	0,1
Stolarz	93	1,0	0,9	0,1
Fizjoterapeuta	86	0,9	0,8	0,1
Kucharz	82	0,8	0,6	0,2
Specjalista administracji publicznej	79	0,8	0,6	0,2

W całej populacji bezrobotnych zamieszkałych na terenie województwa wielkopolskiego na koniec 2013 roku 27,9% (tj. 40 456) stanowiły **osoby bezrobotne poprzednio pracujące, pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy**. W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego grupa ta wzrosła o 4 470 osób, tj. 12,4%. Ponad 9% z tej grupy nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych, 12,7% (5 143 osoby, w tym 4 854 kobiety) to osoby przygotowane do wykonywania zawodu sprzedawcy.

Następne zawody, które pojawiają się w tej kategorii jako najliczniej występujące na koniec 2013 roku to: technik ekonomista 1 002 osoby (w tym 910 kobiet), ślusarz 994 osoby (w tym 68 kobiet), krawiec 984 osoby (w tym 973 kobiety), kucharz 914 osób (w tym 793 kobiety), robotnik gospodarczy 761 osób, murarz 708 osób, szwaczka 598 osób, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym 589 osób oraz fryzjer 557 osób.

Pełen wykaz omówionych kategorii bezrobotnych według stanu z 31 grudnia 2013r. prezentowany jest w tabeli jako załącznik 1.

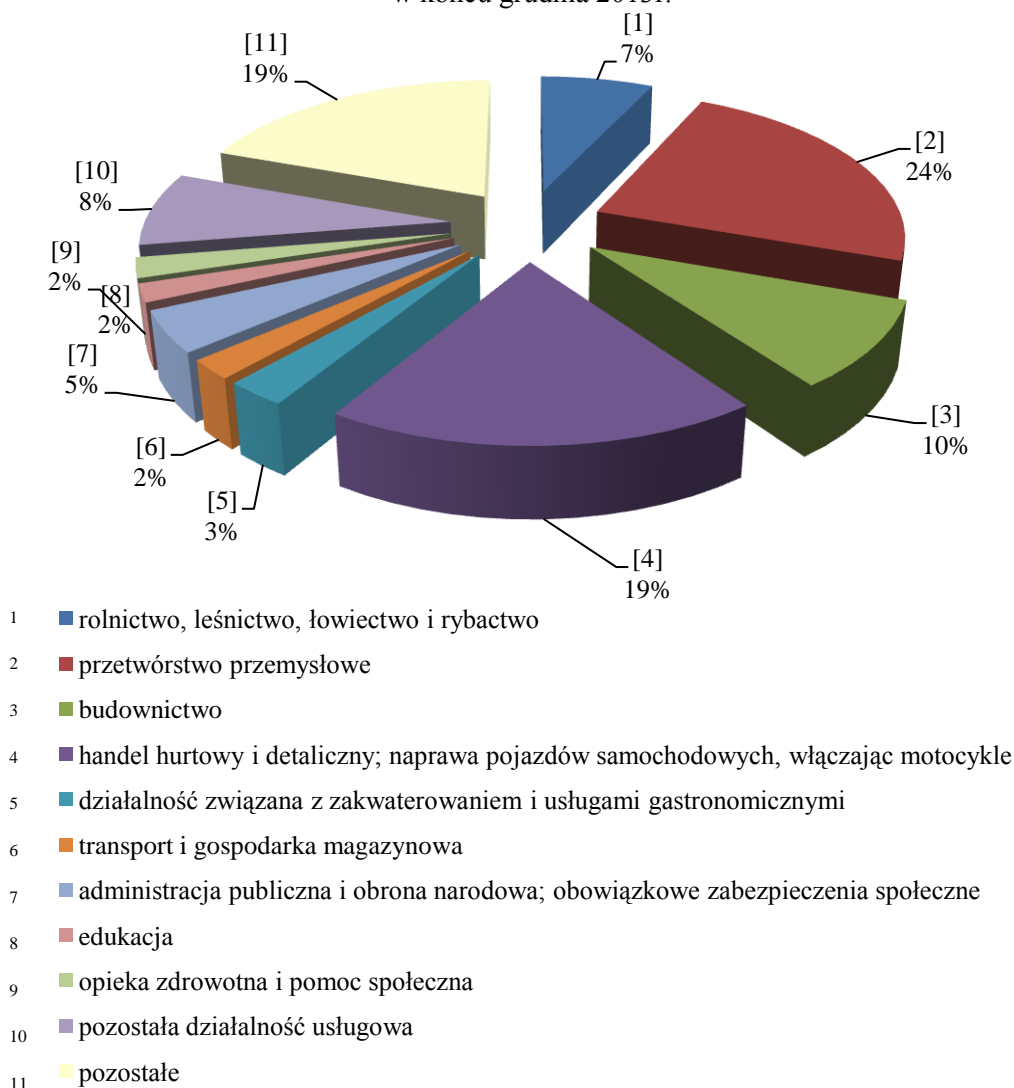
1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według PKD 2007 w województwie wielkopolskim w 2013r.

Analiza bezrobotnych zgodnie z rodzajem działalności ostatniego miejsca pracy wykazała, że w końcu 2013r. w urzędach pracy największy odsetek stanowiły osoby zatrudnione wcześniej w branżach:

- przetwórstwo przemysłowe – 23,5%,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 18,9%,
- budownictwo – 9,5%,
- pozostała działalność usługowa – 8,2%.

Stanowili oni 60% wszystkich osób, które zarejestrowane były w wielkopolskich urzędach pracy w końcu grudnia 2013r.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych według ostatniego miejsca pracy w końcu grudnia 2013r.

Jednocześnie w tym samym okresie pracodawcy zgłosili największe zapotrzebowanie na pracowników do wykonywania pracy w tych samych sektorach. Z 61 920 ofert jakie napłynęły w 2013r. 20,9% pochodziło z sektora przetwórstwo przemysłowe, 16,5% z sektora handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, 11% ofert napłynęło z budownictwa. Znaczący udział w zatrudnieniu miały także sektory: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca oraz administracja publiczna i obrona narodowa, z których do urzędów pracy zgłoszonych zostało odpowiednio 15,6% i 7,8% ogółu ofert.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

Sekcja PKD	Liczba bezrobotnych w końcu grudnia 2013r.	Liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 r.
1	2	3
Przetwórstwo przemysłowe	29 110	14 632
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	23 380	11 538
Budownictwo	11 793	7 679
Pozostała działalność usługowa	10 117	1 399
Działalność nie zidentyfikowana	9 827	0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8 678	2 048
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6 763	10 933
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5 601	5 477
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3 370	1 989
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 759	2 105
Transport i gospodarka magazynowa	2 639	2 748
Edukacja	2 469	1 927
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 357	2 507
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 290	1 441
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 140	950
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	863	1 233
Informacja i komunikacja	763	654
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	584	520
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	203	47
Górnictwo i wydobywanie	197	143
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	63	14
Organizacje i zespoły eksterytorialne	9	1
Ogółem	123 975	69 985

Od lat w wielkopolskich urzędach pracy najliczniej rejestrują się bezrobotni pracujący poprzednio w sektorze przetwórstwa przemysłowego. Jest to uzasadnione, w regionie ta gałąź gospodarki generuje największe zatrudnienie. Niestety, zgłaszane do urzędów wolne miejsca pracy w przetwórstwie to połowa zasobów pracy, zarejestrowanych w urzędach pracy jako osoby bezrobotne, poprzednio w tym sektorze zatrudnione. Inaczej wygląda sytuacja w sektorach:

- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca,
- transport i gospodarka magazynowa,
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna,
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa,

- dostawa wody; gospodarowanie ściekami o odpadami oraz działalność związana z rekultywacją,

gdzie liczba zgłoszonych w ciągu roku ofert pracy przewyższyła liczbę bezrobotnych poprzednio pracujących w ww. sektorach. Istotnym dla zatrudnienia był także sektor Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, z którego zgłoszono liczbę ofert pracy dorównującą liczbie bezrobotnych, przy dość dużej stabilizacji zatrudnienia jaką się charakteryzuje.

2. Nowe rejestracje osób bezrobotnych

2.1 Napływ według zawodów

W 2013 roku do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce zgłosiły się 212 633 osoby, w tym 105 871 kobiet. Spośród nowo zarejestrowanych 26 542 osoby tj. 12,5% to absolwenci szkół.

Ponad 19% (tj. 40 714 osób) ze wszystkich osób nowo zarejestrowanych nie posiadało żadnych kwalifikacji zawodowych, z czego ponad połowa to kobiety.

Najliczniej rejestrowali się sprzedawcy 17 380 osób, technicy ekonomiści 4 674 osoby, ślusarze 4 659 osób, murarze 3 664 osoby, kucharze 3 268 osób, krawcy 3 234 osoby, mechanicy pojazdów samochodowych 2 976 osób, stolarze 2 943 osoby, robotnicy budowlani 2 754 osoby, fryzjerzy 2 709 osób, kucharze małej gastronomii 2 534 osoby, robotnicy gospodarczy 2 483 osoby, technicy mechanicy 2 207 osób oraz szwaczki 2 116 osób.

Rejestrujące się **kobiety** głównie posiadały kwalifikacje uprawniające do wykonywania zawodu: sprzedawcy 15 396 osób, technika ekonomisty 3 982 osoby, krawca 3 153 osoby, fryzjera 2 623 osoby, kucharza 2 240 osób, szwaczki 2 106 osób, kucharza małej gastronomii 1 444 osoby, technika handlowca 1 388 osób oraz pedagoga 1 387 osób.

Sytuacja **absolwentów** w 2013r. przedstawiała się następująco:

- liczna grupa osób bez zawodu – 34,6% (w tym 55,9% kobiet),
- najczęściej rejestrowały się osoby z zawodem: sprzedawca, fryzjer, kucharz małej gastronomii, technik ekonomista, mechanik pojazdów samochodowych, pedagog, ekonomista, technik informatyk, technik żywienia i gospodarstwa domowego, pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji, stolarz, fizjoterapeuta, malarz - tapeciarz, technik handlowiec.

2.2 Napływ według grup zawodów

Z analizy struktury napływu osób bezrobotnych według dużych grup zawodowych wynika, że najliczniejszą grupę tworzyli sprzedawcy i pokrewni 12,3%. Następnie uplasowały się kategorie zawodowe: robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni 9,9%, robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni 9,4%, pracownicy usług osobistych 8,0%, robotnicy budowlani i pokrewni 7,5% oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych 6,8%.

Kobiety rejestrowały się najczęściej w grupach zawodowych: sprzedawcy i pokrewni 21,5%, pracownicy usług osobistych 11,1%, robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni 9,6%, średni personel ds. biznesu i administracji 7,3%, specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania 4,9% oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych 4,9 %.

Poniżej zamieszczono grupy, w których najliczniej rejestrowali się **absolwenci** szkół:

- sprzedawcy i pokrewni – 11,3%,
- pracownicy usług osobistych – 10,6%,
- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych – 9,1%,
- specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania – 7,2%,
- specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury – 7%,
- robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni 6,2%.
-

3. Oferty pracy

3.1 Analiza ofert pracy

Największe zapotrzebowanie na rynku pracy, według ofert pracy, które napłynęły do powiatowych urzędów pracy w 2013r. wystąpiło na: sprzedawców 4 268 ofert, robotników gospodarczych 4 186 ofert, techników prac biurowych 2 083 oferty, kierowców samochodu ciężarowego 1 728 ofert, robotników budowlanych 1 649 ofert, szwaczki 1 459 ofert, magazynierów 1 383 oferty, pakowaczy 1 252 oferty, sprzątaczkę biurowe 1 210 ofert, przedstawicieli handlowych 1 135 ofert, murarzy 1 080 ofert oraz stolarzy 919 ofert.

Analizując zgłoszenia ofert pracy pod kątem 42 dużych grup zawodowych największe zapotrzebowanie wystąpiło na zawody zagregowane w 7 wymienionych poniżej grupach:

- sprzedawcy i pokrewni – 10,6%,
- pracownicy usług osobistych – 9,3%,
- robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 8,5%,

- robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 7,6%,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 7,4%,
- robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni – 6,4%
- sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni – 5,9%.

3.2 Szansa uzyskania oferty w zawodzie w województwie wielkopolskim

Do wyliczenia wskaźnika szansy uzyskania oferty w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{s,l}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

gdzie:

\overline{PO}_I^k - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w 2013r., będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru:

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{12}$$

przy czym

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku ($t-1$),

O_I^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku,

oraz

\overline{PB}_I^k - średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

przy czym:

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku,

PB_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu danego roku.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty określa stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie do średniego miesięcznego bezrobocia w tym zawodzie.

Grupy zawodowe o najwyższym poziomie wskaźnika w województwie:

- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie – 0,33,
- sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach – 0,19,

- pracownicy usług ochrony – 0,19,
- sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni – 0,17,
- monterzy – 0,14,
- ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych – 0,13,
- kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych – 0,13,
- pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki – 0,13,
- pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej – 0,13,
- kierowcy i operatorzy pojazdów – 0,12,
- kierownicy ds. produkcji i usług – 0,12.

Najtrudniej w województwie wielkopolskim przedstawia się sytuacja w grupach zawodowych:

- oficerowie sił zbrojnych,
- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych,
- specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury,
- średni personel ds. zdrowia,
- technicy informatycy,
- rolnicy produkcji towarowej,
- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych,
- rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni.

dla których zapotrzebowanie na pracowników było znikome w stosunku do zarejestrowanych w zawodach przyporządkowanych danej grupie bezrobotnych.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim

4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Do obliczenia średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$\bar{N}_I^k = \bar{B}_I^k - \bar{O}_I^k$$

gdzie:

\bar{B}_I^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym roku,

\bar{O}_I^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym roku.

Jak wynika z rozkładu danych statystycznych zawody deficytowe w 2013r. kształtowały się w sposób następujący: największa różnica pomiędzy średnią liczbą zgłaszanych ofert, a średnią liczbą osób bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, wystąpiła w przypadku zawodu **robotnik gospodarczy**. Średnio miesięcznie zgłoszono do urzędów pracy 349 ofert, natomiast w tym czasie rejestrowało się średnio miesięcznie 207 osób. Następnym zawodem w województwie, w którym występuje niedobór bezrobotnych w stosunku do zgłaszanych ofert pracy jest **kierowca samochodu ciężarowego**. Miesięcznie, na średnio 144 zgłoszone oferty przypadło 70 osób. Znaczący deficyt występuje w zawodzie **przedstawiciel handlowy, technik prac biurowych, doradca klienta, pracownik ochrony fizycznej bez licencji, opiekun osoby starszej, telemarketer, pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt, kierowca ciągnika siodłowego, spawacz metodą MAG**.

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku deficytu zamieszczono w załączniku 2.

Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej w 2013r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych według stanu w końcu grudnia 2013r.
	1	2	3	4	5	6	7
1	"515303"	Robotnik gospodarczy	-141,9	348,8	206,9	4 186	2 052
2	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	-73,8	144,0	70,3	1 728	494
3	"332203"	Przedstawiciel handlowy	-49,2	94,6	45,4	1 135	317
4	"411004"	Technik prac biurowych	-48,0	173,6	125,6	2 083	1 164
5	"524902"	Doradca klienta	-41,9	63,9	22,0	767	136
6	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	-39,8	60,5	20,7	726	143
7	"341202"	Opiekun osoby starszej	-37,3	43,4	6,1	521	48
8	"524404"	Telemarketer	-31,6	72,1	40,5	865	245
9	"921201"	Pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt	-30,4	36,0	5,6	432	51
10	"833202"	Kierowca ciągnika siodłowego	-29,6	32,2	2,6	386	17
11	"721204"	Spawacz metodą MAG	-26,4	31,8	5,4	382	23
12	"921301"	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	-22,0	23,6	1,6	283	18
13	"332101"	Agent ubezpieczeniowy	-21,5	26,1	4,6	313	35
14	"821202"	Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	-21,0	23,2	2,2	278	18
15	"721205"	Spawacz metodą MIG	-20,5	23,0	2,5	276	16
16	"711601"	Brukarz	-19,8	39,3	19,4	471	156
17	"816026"	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	-18,7	20,9	2,25	251	18
18	"541308"	Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	-16	17,3	1,3	208	9
19	"911207"	Sprzątaczką biurowa	-14,7	100,8	86,2	1210	1111
20	"333105"	Spedytor	-14,1	17,5	3,4	210	23

4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim

Zawody, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy to zawody nadwyżkowe. Największa dysproporcja pomiędzy wymienionymi zmiennymi występuje w kategorii „bez zawodu”. Średnio miesięcznie rejestrowały się 3 393 osoby bezrobotne nie posiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu. Osoby z tej grupy miały w badanym roku do wykorzystania zaledwie średnio w miesiącu 52 oferty pracy.

Do zawodów nadwyżkowych należą w szczególności:

- sprzedawca (więcej zarejestrowanych o 1 093 osób od przyjętych ofert),
- technik ekonomista (średnia miesięczna nadwyżka 385),
- ślusarz (średnia miesięczna nadwyżka 321),
- krawiec (średnia miesięczna nadwyżka 236),
- mechanik pojazdów samochodowych (średnia miesięczna nadwyżka 216),
- murarz (średnia miesięczna nadwyżka 215).

Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej w 2013r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych według stanu w końcu grudnia 2013r.
	1	2	3	4	5	6	7
1	"000000"	Bez zawodu	3 341,2	51,7	3 392,8	620	25 464
2	"522301"	Sprzedawca	1 092,7	355,7	1 448,3	4 268	13 925
3	"331403"	Technik ekonomista	385,1	4,4	389,5	53	3 311
4	"722204"	Ślusarz	321,4	66,8	388,3	802	3 242
5	"753105"	Krawiec	236,4	33,1	269,5	397	2 850
6	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych	216,4	31,6	248,0	379	1 727
7	"711202"	Murarz	215,3	90,0	305,3	1 080	2 489
8	"512001"	Kucharz	212,4	59,9	272,3	719	2 632
9	"512002"	Kucharz małej gastronomii	201,4	9,8	211,2	117	1 750
10	"514101"	Fryzjer	190,9	34,8	225,8	418	1 836
11	"311504"	Technik mechanik	179,4	4,5	183,9	54	1 423
12	"752205"	Stolarz	168,7	76,6	245,3	919	1 621
13	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	145,5	0,2	145,7	2	1 174
14	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	141,9	17,9	159,8	215	1 308
15	"314207"	Technik rolnik	138,5	0,8	139,3	9	1 292
16	"713101"	Malarz - tapeciarski	135,5	11,7	147,2	140	1 080
17	"751201"	Cukiernik	134,0	11,8	145,8	142	1 339
18	"235107"	Pedagog	124,2	2,3	126,4	27	915
19	"263102"	Ekonomista	123,8	3,5	127,3	42	1 042
20	"522305"	Technik handlowiec	123,8	22,8	146,6	274	1 214

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku nadwyżki zamieszczono w załączniku 3.

4.3 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu).

Do obliczenia wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k zastosowano wzór:

$$W_{n,l}^k = \frac{\bar{O}_l^k}{\bar{B}_l^k}$$

gdzie:

\bar{O}_l^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w roku,

\bar{B}_l^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe.

Przeprowadzając analizę zawodów deficytowych w województwie wielkopolskim w oparciu o dane z 2013r. według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu (stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych) odnotowano 452 zawodów deficytowych, z czego 122 przyjmuje maksymalną wartość wskaźnika (brak zarejestrowanych bezrobotnych), 1 405 zawodów nadwyżkowych oraz 89 zawodów zrównoważonych.

Zawód zrównoważony to zawód, w którym występuje równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy. Bilans pomiędzy liczbą zgłaszanych ofert pracy w ściśle określonym zawodzie, a napływem bezrobotnych osób posiadających sprecyzowane kwalifikacje zawodowe jest równy lub pozostaje niewielką wartością.

Analizując dane w odniesieniu do 42 dużych grup zawodowych w województwie wielkopolskim zjawisko deficytu siły roboczej wystąpiło w przypadku grup:

- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie – 2,76,
- pracownicy usług ochrony – 1,42,
- sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach – 1,39,
- sekretarki, operatorzy maszyn biurowych i pokrewni – 1,39,
- ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych – 1,12,
- pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki – 1,11.

Równowagę na rynku pracy zachowały cztery grupy zawodowe:

- monterzy,
- kierowcy i operatorzy pojazdów,
- pracownicy do spraw finansowo – statystycznych i ewidencji materiałowej oraz
- pomoce domowe i sprzątaczkę.

Pozostałe 32 grupy charakteryzuje nadwyżka siły roboczej.

Szczegółowe wskaźniki intensywności nadwyżki i deficytu zawodów przedstawiono w tabeli jako załącznik 2 i 3.

5. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie w Wielkopolsce

Do wyliczenia wskaźnika długotrwałego bezrobocia w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{d,t}^k = \frac{B_{d,t}^k}{B_t^k} 100\%$$

gdzie:

$B_{d,t}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k , pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w danym roku,

B_t^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w danym roku.

W województwie wielkopolskim – według danych statystycznych – zagrożeniem długotrwałego bezrobocia są objęte zawody sklasyfikowane w grupie:

- pomoce domowe i sprzątaczkę,
- rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni,
- pracownicy opieki osobistej i pokrewni,
- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- rolnicy produkcji towarowej,
- pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki
- sprzedawcy i pokrewni.

W wymienionych powyżej grupach zawodowych wskaźnik był najwyższy i osiągał wielkość od 0,4. Najniższy wskaźnik charakteryzował następujące grupy: oficerowie sił zbrojnych, sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach, specjaliści ds. zdrowia, technicy informatycy, specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania, specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin

społecznych i kultury, średni personel do spraw zdrowia, pracownicy obsługi klienta oraz specjaliści nauczania i wychowania.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

6. Wnioski

1. W końcu 2013r. bezrobocie w Wielkopolsce kształtowało się na poziomie 144 832 osób i było to mniej o 2,1% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. 55% bezrobotnych to kobiety, natomiast osoby długotrwale bezrobotne stanowiły aż 47% populacji klientów urzędów pracy.
2. Najliczniej bezrobocie wystąpiło w grupach zawodowych „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” oraz „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”.
3. W Wielkopolsce 18% osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy nie posiadało kwalifikacji do wykonywania pracy zawodowej. W trudnej sytuacji są absolwenci szkół widniejący w rejestrach, wśród tej populacji 32% to osoby bez zawodu.
4. Połowa populacji bezrobotnych w Wielkopolsce posiadała kwalifikacje do wykonywania jedynie 19 zawodów lub znajdowała się w grupie bez kwalifikacji zawodowych. W urzędach pracy najczęściej było sprzedawców, techników ekonomistów, ślusarzy, krawców, kucharzy, murarzy i robotników gospodarczych. Wysoki poziom bezrobocia wystąpił również w zawodach fryzjer, kucharz małej gastronomii i mechanik pojazdów samochodowych. Większość osób zarejestrowanych w wymienionych zawodach cechował również długi okres pozostawania bez zatrudnienia.
5. Największy deficyt podaży siły roboczej wystąpił w wielkopolskich urzędach pracy na robotników gospodarczych, kierowców samochodu ciężarowego, przedstawicieli handlowych, techników prac biurowych, doradców klienta, pracowników ochrony fizycznej bez licencji, opiekunów osoby starszej oraz telemarketerów.
6. Wielkopolscy pracodawcy w 2013r. w urzędach pracy najczęściej poszukiwali sprzedawców, robotników gospodarczych, techników prac biurowych, kierowców samochodu ciężarowego, robotników budowlanych oraz szwaczek, magazynierów i pakowaczy.
7. Pomimo tego, że urzędy pracy dysponowały większą liczbą ofert pracy niż rok wcześniej to jednak zdecydowanie niewystarczającą stosunku do podaży siły roboczej w sektorach przetwórstwa przemysłowego, handlu, usług oraz rolnictwa.